

## ZÁZNAM Z VALNÉ HROMADY EVROPSKÉ RADY ARCHITEKTŮ - ACE

**Místo a termín konání:** 6. – 7. prosince 2013, Biel, Švýcarsko

Zápis je doplněn o základní informace ze zápisů pracovních skupin a výtahy citací z evropské legislativy.

### 1. Část organizační

- úvodní slovo pořadatele CSA, která tuto akci pořádá ke dvacetiletému výročí založení
- rezignace dosavadní ředitelky ACE Salmý Harrington, její projev shrnující čtyřleté působení v čele organizace zaměřené na týmovou spolupráci představenstva a reflexi problémů praxe jednotlivých „member organizations (dále jen MO)
- volby nového předsedy představenstva ze dvou kandidátů – Nicholas Gabalov (Bulharsko) a Luciano Lazzari (Itálie)

Oba kandidáti přednesli projev, ve kterém shodně poukazovali na malou sílu a akceschopnost ACE v lobbingu při prosazování zájmů architektů. Projev Luciana Lazzariho byl přesvědčivější zejména v konkrétnějších představách restrukturalizace, zaměření na mladé architekty a studenty. Nicholase Gabalov, jinak velmi proaktivní člen představenstva se smyslem pro problémy nových států EU, velmi ztratil na obecně proklamativních tezích o budoucích výzvách naší profese. **Luciano Lazzari byl následně zvolen, také hlasy ČKA, do pozice předsedy představenstva.** Tuto volbu také doporučil dlouholetý zástupce Čka v ACE Dalibor Borák. Lazzari studoval v Kapském Městě a Londýně, v současnosti vede studio Zelco-Lazzarice v Terstu.

- volby do představenstva – volilo se pět kandidátů z osmi navržených. Volba ČKA byla za tyto osoby: Nicholas Gabalov (Bulharsko) Lionel Dunet (Francie), Wolfgang Haack (Germany), Pierre-Henri Schmutz (Switzerland) and Sara Van Rompaey (Belgie)

Zvoleni byli:

Dubravko Bacic (Chorvatsko) Lionel Dunet (Francie), Wolfgang Haack (Germany), Pierre-Henri Schmutz (Switzerland) and Sara Van Rompaey (Belgie)

Nicholas Gabalov tedy nakonec neobhájil ani místo v představenstvu, stejně tak jako Salma Harrington, která rovněž do představenstva kandidovala.

Dalšími členy představenstva zůstává pět nevolených členů jako zástupců zemí podle formálního principu rotace (2012-2014) Bulent Batuman (Turecko), Vincent Cassar (Malta), Martin Drahovsky (Slovensko), David Falla (UK) and Indrek Näkk (Estonsko)

- zprávy členských států (MOs – Member Organisations):

**Polsko** vystoupilo z ACE, údajně se jedná o dočasnou věc kvůli finančním problémům a má zájem v budoucnu opět participovat

**Bosna a Hercegovina s Makedonií** byly hlasováním vyloučeny z členství

**Srbsko** bylo přijato jako nový člen MO

**Zpráva sekretáře:**

Obecné shrnutí agendy za uplynulý rok (podrobněji viz dále)

### **Další informace:**

ACE prosazuje přísnou reciprocitu při pořádání mezinárodních tendrů. EP připravil dokument v tomto smyslu ke schválení. Evropský trh vypisuje 84% všech tendrů na mezinárodní úrovni, zatímco USA 34% a Japonsko jen 28%.

ACE kooperuje v programech financovaných z fondu EU LEEDA(materiály), INSPIRE(rekonstrukce) a A2PBEER (green public bulding). Program OPENHOUSE (jedna z dalších metodik posouzení sustain.) je dokončen

*společný rámec rozdílných metodik posuzování má ujednocovat projekt CESBA*

## **2. Část tematických okruhů**

### **2.1 architektura a kvalita života**

Garantem tohoto okruhu byl Nicholas Gabalov, který představil výsledky práce tří pracovních skupin, které pod tento okruh spadají. Rozsah těchto pracovních skupin se zdá značně přerostlý, často se překrývající, přesně podle míry s jakou se EU této problematice věnuje. Děje se tak díky skutečnosti, že udržitelnost je jedním z témat strategie 2020 tzv. " Horizont 2020", což je program na zvýšení konkurenceschopnosti EU. V letech 2018 -2020 tak hodlá EU investovat do vybraných oblastí 71 miliard eur. Strategie vychází z dosavadního podhodnocení investic do výzkumu, jak vyplývá ze srovnání s USA a Japonskem. „Sustainability a quality of life“ je právě oblastí, ve které se EU vnímá s náskokem oproti konkurenci.

#### **2.1.1. Enviroment and sustainable architecture – vedoucí Judit Kimpain**

- byly odsouhlaseny dokumenty „closing performance gap“ (něco o způsobu obecné vědomostní podpoře sustainability) a Life cycle cost – rozebírající aspekty tohoto pohledu na náklady stavby po celou dobu užívání.
- pracovní skupina se zabývá komentováním norem a tvorbou doporučení v rámci environmentální politiky Evropské komise (dále jen EC) Během roku také zpracovali dvě oficiální stanoviska pro EC v okruzích udržitelné výstavby a posouzení dopadů směrnic EED a ELD. V prvním případě prosazuje stanovení objektivních srovnatelných měřítek výpočtů a veřejnou dostupnost dat jednotlivých materiálů. V druhém případě zdůrazňuje postavení architekta jako jediného možného svrchovaného nositele „konceptu sustainability“, kterého tyto směrnice nemohou nahradit.

#### **2.1.2. Urban Issues – vedoucí Antonio Borghi (Itálie)**

nejrozsaňlejší skupina s celou řadou témat v různém stadiu rozpracovanosti, mezi které patří:

- příspěvek architektonické profese urbánním otázkám v rámci EU politiky soudržnosti (cohesion policy ) - byla vypracována brožura, která má být pomocníkem architekta při prosazování a vysvětlování důležitosti architektonického navrhování urbanistických celků. (zodp Zammit)

*Oblast „urban sustainability“ bude v následujících sedmi letech silně podporována fondem ERDF (European regional development fund), MS (member states) mají finalizovat operační programy svých regionů pro tento fond.*

- kvalita architektury jako klíč ke kvalitnímu, holistickému navrhování udržitelného urbanismu
- příspěvek architektury pro urbánní rozměr Strategie 2020 – pro Evropský parlament (dále EP)
- příspěvek pro program udržitelných měst (RFSC) MO budou informovány o tomto programu

- podpora Udržitelného rozvoje města na EU pozici (Rampaey) – dokument podporující zvýšení participace ACE v EU projektech tak aby mohly být MO včas informovány o příležitostech, které tyto projekty na poli vzdělání, výzkumu, památkové ochrany, zelené politiky, atd. nabízejí
- podpora urbanistického dědictví jako zdroj ekonomického rozvoje, sociální soudržnosti a kvality Měst
- podpora evropského modelu „ Compact city“

### 2.1.3. Housing

- Obecně skupina reaguje na podněty plynoucí z témat „ministry of housing“ (u nás za to možno považovat MMR) o bydlení, kvalitě bydlení, rekonstrukce atd. Skupina nebyla na GA prezentována a vedoucí rezignovala na vedení skupiny poté, co práce byla kritizována na předchozím koordináčním mítinku především kvůli nápadu nového typu štítku. Zvažuje se, že témata skupiny by se zabývaly jiné skupiny.

## 2.2. Přístup k profesi

Spolu s okruhem „profesní praxe“ do velké míry vychází z tematiky dané zákonem o vnitřním trhu „**single market act II**“ z roku 2012. Jeho cílem je „*Odstranění překážek pro výkon práv občanů EU a zdůrazňuje potřebu ulehčit administrativní zátěž spojenou s uznáváním odborných kvalifikací.*“ To se má dít především cestou deregulace a zpřesněním, či ujednocením, významu jednotlivých profesí. Provádění zákona se má dít podle vyhlášek, z nichž naší profese a pracovních skupin v ACE, se týkají tyto:

### a) Professional Qualifications Directive alias PQD

### b) Service on internal Market Directive alias SIM

#### 2.2.1 PQD, CPD

Skupina má přesah s činnostmi ENACA a musí do budoucna jasněji vymezit svou činnost, pokud vůbec.

Profese „architekt“ podle vyhlášky patří mezi **10 vyjmenovaných profesí** (ostatní jsou zdravotního charakteru), u kterých je nutno „*podporovat posilování nepřetržitého profesního rozvoje*“.

ACE v tomto smyslu prosazovalo vyšší standard uznání PQD (kvalifikační předpoklady), nakonec bylo dosaženo kompromisu. ACE požadavek (5+2), stávající vyhláška (4+0), **nová vyhláška (5+0, nebo 4+2)**, přičemž jistá výjimka byla uznána Fachhochshule v Německu. Tato úprava bude platit od ledna 2014, jako u ostatních vyhlášek však mají členské země 2 roky na zavedení (transpozice). Vyšší požadavky na PQD byly zablokovány Finskem.

Profesní karta – konstatováno že u profese architekta není zapotřebí, jelikož jeho praxe není typicky mobilní. Vzhledem k faktu, že profese patří mezi deset sektorových, platí automatický systém uznávání systémem IMI

Profese architekta, je podle evropské směrnice definována takto:

- |    |  |
|----|--|
| a) | schopnost vytvářet architektonické projekty splňující jak estetické, tak technické požadavky;  |
| b) | odpovídající znalost historie a teorie architektury a souvisejících umění, technologií a humanitních věd;  |
| c) | znalost výtvarného umění jako jednoho z vlivů na kvalitu architektonického díla;   |
| d) | odpovídající znalosti týkající se urbanistiky, územního plánování a dovedností spojených s procesem plánování;   |
| e) | schopnost porozumět vztahu mezi lidmi a architektonickými díly a mezi architektonickými díly a jejich prostředím, potřebě propojit architektonická díla a prostory mezi nimi s lidskými potřebami a měřítky; |
| f) | schopnost chápat povolání architekta a jeho úlohu ve společnosti, zejména při přípravě návrhů, které zohledňují společenské faktory;   |
| g) | znalost metod průzkumu a přípravy zadání pro návrh projektu;   |
| h) | schopnost pochopit projektování stavby a konstrukční a stavebně technické problémy spojené s projektováním stavby;   |
| i) | odpovídající znalost fyzikálních otázek a technologií a funkce staveb, aby poskytovaly vnitřní podmínky pro pohodlí a ochranu před vlivy počasí v rámci udržitelného rozvoje;                                |
| j) | nezbytné dovednosti pro projektování, aby byly uspokojeny požadavky uživatelů stavby v rámci omezení daných nákladovými faktory a stavebními předpisy;   |
| k) | odpovídající znalost průmyslových odvětví, organizací, předpisů a postupů, které souvisejí s převáděním projektů do staveb a s integrací plánů do celkového plánování.                                       |

CPD – (continous professional delopment)

Seznam registrovaných CPD bude na nových webových stránkách ACE. Doporučuje se princip jeden kredit za hodinu kurzu. Alternativní formy CPD (sebevzdělání, exkurze) jsou na zvážení MO.

Navrhuje se vytvoření seznamu nejlepších CPD kurzů jako obchodní artikl pro země mimo EU podle US vzoru, který funguje na více komerčním přístupu.

Navrhuje se zavedení strukturovaného seznamu CPD kurzu s popisem charakteristiky, hloubky vzdělání atd. Byly předloženy pro ukázkou systémy RIBA a BAVARIA, také se zvažuje k nastudování systém australský a UIA (Durban)

MO mají své kurzy CPD registrovat v Bruselu

Informace, že CPD bude brzo povinná v Itálii

### 2.2.2 Regulatory issues

Práce skupiny se týká vyhlášky SIM (service directive) jejímž „cílem je zjednodušení správních postupů, odstranění překážek pro poskytování služeb a posílení důvěry mezi státy navzájem.“ „Služba“ je podle této směrnice chápána jako „jakákoliv samostatně výdělečná činnost vykonávaná za úplatu“. Vyhláška má zásadní dopad na národní legislativu ve smyslu deregulace profesí a postupů.

*Výtah základních tezí SIM:*

*členské státy budou muset uvážit kombinaci zvláštních a horizontálních legislativních opatření, jež budou pravděpodobně zahrnovat změnu stávajících právních předpisů, jakož i přijetí nových zvláštních právních předpisů a horizontálního „rámcového“ prováděcího předpisu.*

*Při provádění směrnice proto členské státy musí vzít v úvahu skutečnost, že právní předpisy označené jako „uzemní plánování“ nebo „stavební normy“ mohou obsahovat požadavky, jež konkrétně upravují činnosti poskytování služeb, a že se na ně směrnice o službách tudíž vztahuje.*

*V praxi budou členské státy muset posoudit, zda jsou jejich správní požadavky skutečně nezbytné, nebo zda by bylo možno některé postupy či části těchto postupů zrušit nebo nahradit jinými, které jsou pro poskytovatele služeb méně zatěžující. Členské státy budou muset rovněž posoudit počet jednotlivých správních postupů, jimiž se poskytovatel služeb musí zabývat, jejich možné překrývání, náklady, srozumitelnost a dostupnost, jakož i průtahy a praktické potíže, které tyto postupy pro dotyčné poskytovatele znamenají*

*V důsledku směrnice o službách budou muset členské státy přezkoumat své právní předpisy v řadě oblastí. Článek 39 požaduje, aby členské státy předložily Komisi zprávu o výsledcích přezkumu, a zavádí postup „vzájemného hodnocení“, který zajistí průhlednost a srovnávací posouzení. Tento postup členským státům poskytne významnou příležitost k modernizaci jejich právních a správních rámců.*

### Mapa deregulace:

- státy byly EC vyzvány ke zmapování regulovaných profesí a dalších regulací (rozuměno nadbytečných správních úkonů) ke zvážení, které mohou být deregulovány (zjednodušeny).
- srovnání v rámci EC – první selekce
- vzájemné srovnání a připomínkování mezi státy – druhá selekce

### Směrování pracovní skupiny:

Zejména je slyšet německý hlas, který je zásadně proti tomuto postupu. Německo se považuje za silně regulovanou ekonomiku s vynikajícími výsledky, kde regulace není na překážku a vyzývá MO k jasnému stanovisku k tomuto tématu a aktivnímu zájmu a znalost přístupu vlastních vlád. Diskutuje se rozporuplnost mezi požadavky deregulace a přístupu směrnice **PQD která na jednu stranu profesí architekta chrání, na druhou stranu ji hodlá možná deregulovat**. Spekuluje se, že požadovaným modelem pro EU bude model UK – chráněný je pouze titul, ne profese.

### Pracovní skupina navrhuje a konstatuje:

- zpracovat dolní hraniční čáru deregulace v rámci profese, na které se ostatní země shodnou
- zachovat chráněný titul a regulovanou profesi
- nevidí ospravedlnění v konstatování, že deregulace zvýší pracovní příležitosti
- regulovaná profese nemůže být chápána jako monopol (srovnáváno s doktory)
- všem MO byl EC rozeslán RQI dotazník, vrátilo se 10 odpovědí, (nutno zjistit stav dotazníku v ČKA) podobný dotazník rozeslán vládám. ACE doporučuje, aby MO odpovědi pro EC koordinovaly
- pozastavuje nad faktem, že EESC (ekonomický a sociální výbor EU) nevzalo v potaz IAS tzv. „cologne study“ obhajující regulaci profesí

Diskuze fees- cale (honorář) bylo konstatováno na případu Německa, že o zavedení honoráře musí MO přesvědčit své vlády a cesta není přes EC

*HOAI honorář bude zachován – prošlo o jeden hlas v nové vládě. Honorář se ale nebude nadále vztahovat na speciální stavby jako elektrárny nebo stavby obecně nad 25 mil euro. Honorář bude také platný jenom pro v Německu registrované architektky*

ACE zvažuje aktualizaci staršího dokumentu CIS „cost information systém“ s možností zavedení určitého benchmarku pro země které o to budou mít zájem. ACE bude pro příští rok intenzivně

pracovat na otázkách honoráře, jako příspěvek pro účinnější lobbying na národní úrovni. Bude zapotřebí nalézt správné argumenty a hranice. Poukazuje se na hledisko **zajištění nejvyšší ceny nebo orientace při zadání veřejné zakázky** (v Itálii se tento systém nyní zavádí pro znalost možných celkových nákladů veřejné investice).

## 2.3. Practice to profession

### 2.3.1 Public procurement – veřejné zakázky

Hlasování o nové vyhlášce proběhne 14-16 ledna 2014 a začne platit 20 dnů po hlasování, členské země mají následně 2 roky na transpozici. Hotový text byl už přeložen do národních jazyků a rozeslán členskými zeměmi. Německo předpokládá velmi rychlé zavedení směrnice.

Obecně je vyhláška kompromisem, který zdaleka jasným způsobem neupřednostnil „best value“ oproti „lowest value“. Řada zhotovitelů a zadavatelů si nakonec prosadila názor, že u převážné většiny výrobků má nejnižší cena opodstatnění a architektonická tvorba je ve své komplexnosti spíše výjimkou.

Novinkou je řada volnějších procedur pro větší flexibilitu což však přináší nebezpečí špatně zvoleného přístupu.

Zavádí se tyto procedury:

Design contest – zde není žádná změna

Open and restricted – teoreticky možná avšak s vynaložením spousty energie, času, peněz a má smysl jen případě alespoň částečného proplácení nákladů

Competitive procedure with negotiation – stávající podoba rozšířena pro více kontraktů. Podle ACE nejvíce vyhovující procedura zejména v kombinaci s arch soutěží

Two step system – dvoukolový, dříve kritizovaný byl pozměněn o možnost zavedení kritéria kvalifikace, zkušenosti – ve finále přináší znevýhodnění malých kanceláří a mladých architektů

Innovation partnership – varianta vyjednávací procedury, podle ACE nevhodná kvůli problémům s autorskými právy

Competitive dialogue – ACE nepodporuje z důvodů problémů s autorskými právy a zneužití nápadů

Ideas competition – není částí vyhlášky o veřej. zakázkách, tato soutěž není vhodná pro architektky.

Green public procurement – je dobrovolná procedura zaměřená na aspekty sustainability

Kritéria výběru: ACE dlouhodobě požadovala zrušení požadavků vylučujících ze soutěží malé kanceláře či začínající architektky. Nynější znění je „**požadavky mohou být v relaci a proporcionálně k soutěženému předmětu**“ což není zdaleka původní text, který zněl „**zajistí jedinečnost soutěže**“

Zbývající možnosti – ještě před hlasováním zvrátit toto lobbyingem u poslanců (99% procedury je ale dokončeno) nebo činit něco na národní úrovni s poukazem na nepříznivý ekonomický dopad.

ACE by mohla navrhnout národním zákonodárcům, aby zavedli pravidla, která by zabránila v zneužití této uvedené formulace.

Hodnotící kritéria:

Článek 66 - paragraf 2 definuje tzv. MEAT „**Most Economically Advantageous Tender**“ což je opět zneužitelná formulace vedoucí k nejnižší ceně, zatímco v paragrafu 176 se říká, že je na členských zemích, **zda jejich úřady použijí hledisko ceny a nákladů**.... – což předtím nebylo, vypisovatel může tedy hledisko ceny zcela odmítnout.

**Článek 67 life-cycle-cost** – definice není konkrétní, ačkoliv architekti na tohle téma odkazují od devadesátých let. Jelikož tato metoda požaduje větší propracování projektu, než je přípustné vypisovatelům dovolit, navrhuje se prokazování LCC formou deklarace

**BIM – bude požadován pro veřejné zakázky** – další způsob jak redukovat účastníky. V rámci ACE se názory přínos různí a v příštím roce se bude praxi tohoto systému a jeho vazby na další aspekty věnovat pozornost.

### 2.3.2 scope of services – standardy

Bylo vypracováno 8 případových studií mapujících praxi architekta u tří typů zakázky. ČKA tuto studii vypracovala. Bohužel se jedná o malý vzorek v rámci MO a zřejmě chybí nedostatečná vazba na jiné skupiny, zejména Regulatory quest., kde by otázky potřeby regulace správních řízení, tolik obávané Německem, byly zasazeny do objektivnějšího rámce. Kromě uvedených případových studií skupina zpracovávala dotazník mapující rozsah aktivit architekta v jednotlivých MO (ČKA zpracovala) a kontinuálně pracuje na úpravě matice standardu služeb (TC 395) pro podobu použitelnou pro architektky. Tato matice byla přeložena a předána PS standardy s doporučením, aby se jí držela. Základním smyslem standardů je jednak stanovení rizik jednotlivých fází pro pojištění a dále ujednouje názvosloví – oboje vychází z požadavků SIM.

Skupina má pro příští rok nové vedení, od kterého si slibujeme aktivnější uchopení témat, které zajistí větší a hlubší odezvu z MO. Předpokládá se zahrnutí otázek pojištění a honoráře a práci na minimálních legislativních předpisech pro povolení stavby.

### 3. Prezentace ACE

Zavádí se nový web, bude spuštěn na jaře 2014. MO jsou vyzývány, aby přispěly fotografiemi svých vybraných realizací – nutno se zajištěním licenčních práv k fotografiím a dále všech dat, která chtějí publikovat. Má se jednat o univerzální rozcestník linkující zejména národní organizace, ale také všechny další související odkazy, které MO považují za důležité.

### 4. Závěr – hodnocení ACE z pohledu GA

ACE je organizace tak důležitá a výkonná, jakou důležitost ji přisuzují MO. Obecně převládá značná frustrace jak z minimální participace MO, tak ze slabosti při prosazování zájmů v EC. Velkým problémem je komunikace, jednotlivé WG mají minimální informace o práci druhých skupin a nedovedou vykonané práce vzájemně více využít. Bude tedy záležet na novém představenstvu, zda si tento problém skutečně uvědomuje a práci zaměří efektivnějším směrem. V současné době počet pracovních skupin narostl do obrovského rozsahu, zejména oblast sustainability, která jinak představitelná pod jednou WG, obsahuje více než polovinu agendy ACE, přičemž výsledky a smysl

jsou často dost rozpačité. S tímto rozkročením souvisí také možná zbytečně vysoké náklady na členství v ACE a výkonnost organizace jako celku je tímto také ovlivněna. Na důležitá témata ohledně zákona Single act pak nezbývá dostatek energie a lidí. Právě tato témata vyžadují soustavnou práci nutnou v zorientování se v aktuální evropské legislativě.

Pro ČKA má smysl se v ACE účastnit v případě, že bude svou účast vnímat jako skutečně proaktivní, soustředí se na vybrané témata a bude do budoucna usilovat o členství v představenstvu či ve vedení pracovních skupin.

V Praze 20. 12. 2013

Ing. arch. Pavel Martinek